

плодючості але при цьому й підвищився показник загибелі на стадії лялечки. У дослідному варіанті у лінії Oregon – R підвищилась смертність на пізніх стадіях ембріогенезу.

ЕКОЛОГО-ФЛОРИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІБРОВИ В ДОЛИНІ Р. ЧЕРЕМУШКА (ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Ткачов А. С.

Наукові керівники: Лосєва Н. Л., Бондоренко Г. М.

Харківський національний університет, «Харківський науковий ліцей
"Обдарованість"» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна
an.tkachov@obdarovanst.kh.ua

Вступ. Вивчення флори важливе через антропогенний тиск і втрату видів, зокрема для ідентифікації чужорідних рослин. Діброва р. Черемушна (1134 га) зазнає впливу лісозаготівель, сільського господарства та рекреації, а водні ресурси регіону належать до басейнів Дону (75%) і Дніпра (25%).

Річка Черемушна (14 км) – ліва притока Мжи, що пересихає влітку, протікає через Валківську та Нововодолазьку громади, поблизу створені ставки. Діброва розташована біля села Яблунівка, заснованого в XIX ст. Аналіз фітоценозів допомагає оцінити стан довкілля, а контроль інвазійних видів є важливим для збереження місцевої флори.

Мета дослідження. Дослідження флори ділянки діброви у долині р. Черемушна.

Матеріали та методи. Дослідження проводилося в лісовому масиві біля р. Черемушна (1134 га) поблизу Яблунівки. Матеріалом слугували зразки рослин, зафіксовані у польовому журналі. Виїзди: 08.04.2024 та 28.05.2024. Визначення видового складу здійснювалося за фотографіями, "Визначником вищих рослин України" (Прокудин, 1987) та іншими науковими джерелами. Проведено класифікацію за Протопоповою (1991) та оцінку охоронного статусу.

Порівняльний аналіз базувався на даних про рослинність Харківщини (Герлова, Алехін, 2002) та урбанофлору Харкова (Zvyagintseva, 2015). Окремо оцінювалися адвентивні види (Протопопова, 2014).

Результати дослідження. Дослідження виявило 182 види рослин із 44 родин у дубовому лісі біля річки Черемушна. Провідними родинами є Asteraceae (12,6%), Fabaceae і Poaceae (по 7,7%), Lamiaceae і Rosaceae (по 6,0%), тощо. Решта родин становлять 41,2% флори.

Фракційний аналіз флори досліджуваної території виявив 16,9% аборигенних видів (31 вид), 67,6% апофітів (124 види), 13,2% адвентивних (24 види) та 2,2% созофітів (4 види). Переважання апофітів і адвентивних видів вказує на синантропізацію, а созофіти – на збереження цінних охоронних видів.

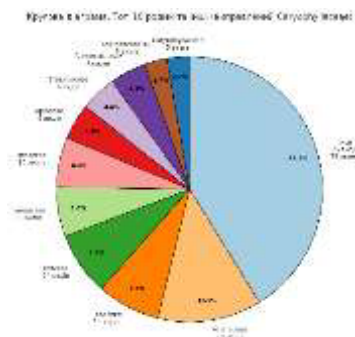

Рис. 1. Топ-10 провідних родин та інші

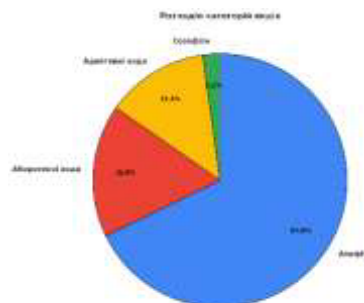

Рис. 2. Співвідношення природних видів, апофітів, адвентивних видів та созофітів

Аналіз інвазивних видів показав, що 40% чужорідних рослин походять із Північної Америки та Європи (по 10 видів), що зумовлено антропогенним процесами та глобалізацією. Усі інтродуковані види «Діброви біля р. Черемушна» належать до ксенофітів.

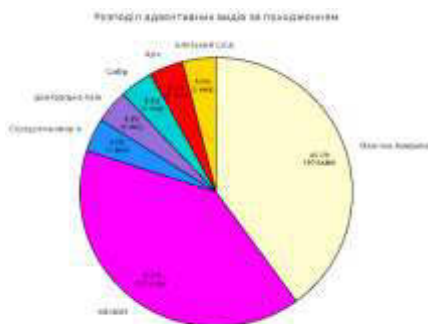

Рис. 3. Розподіл адвентивних видів за походженням

Рис. 4. Розподіл адвентивних видів за типами

Висновки. Флора діброви біля річки Черемушна налічує 182 види рослин із 44 родин, зокрема Asteraceae (23 види), Fabaceae та Poaceae (по 14 видів). Рослинний покрив представлений апофітами (67,8%), природними видами (16,9%), адвентивними (13,1%) та созофітами (2,2%), що вказує на антропогенну трансформацію. Значна частка апофітів (67,6%) свідчить про синантропізацію, а 13,2% адвентивних видів – про вплив чужорідної флори. Ідентифіковано 4 охоронювані види: *Epipactis helleborine* і *Tulipa sylvestris subsp. australis* (Червона книга України), *Aconitum lasiostomum* і *Paris quadrifolia* (регіонально рідкісні).